

علم شناسی (فلسفه علم / علم شناسی)

علم شناسی، بخشی از کوشش فیلسوف علم است که صرف تعریف دقیق یک علم و تعیین موضوع، غایت، روش، منابع و توصیف پیکره بندی (های) آن علم می شود. پس باید در توصیف علم شناختی یک علم، گزارشی از انواع پیکره بندی های ساری و جاری یا مفروض علم ارائه شود. علم شناسی، شناخت و تعریف علوم است (و نه تبیینات درازدامن درباره معرفت و تبیین نظریه های معرفت شناختی)

علم شناسی، از مسئولیت های فلسفه ی علم است. فیلسوف علم، نمی تواند علوم را یک بار تعریف کند و آن تعریف را ابدی بداند. او باید ملاحظات و تحولاتی که در مفاهیم، منابع، ابواب و نیز پیکره بندی های نوپدید علم، بوجود می آید را رصد کند، و آن را به سمت و سوی درست و آسیب زدا، ناوبری نماید. گو اینکه، پیوسته، علوم میان رشته ای نیز، در سپهر معرفت تولید می شوند و در پرتو آن، گاه کژکارکردها و نابسامانی ها و حیرت هایی سربرمی آورد و پاره ای از شؤون شناختی در سپهر معرفت، بی صاحب و بر زمین می ماند. فیلسوف علم، در واریسی های علم شناختی خود، باید پیوسته این مسائل را حل و فصل کند و نسبت به طبقه بندی، دسته بندی و پیکره بندی علوم، حساس باشد.

علم شناسی ها، خود بر مبانی معرفت شناختی استوارند و از آن تغذیه می کنند. به عنوان مثال، نظریه معرفت شناختی رجاء، در باب علم شناسی، دیدگاه ها و توصیه هایی را می سازد. مانند اینکه علم باید به طور هنجاری، برای حل مسایل خود، از منابع و روش های حداکثری، استفاده

کند. در علوم انسانی، طبیعتاً منابع انسان شناسانه ی اسلامی، دخالت علم ساختی دارد. همچنین تبیین غایات هستی و آفرینش در تعیین غایات علم، مؤثر می افتد... این ها همه توصیه هایی جدی و مهم برای تبیین منبع، روش، غایت و به طور خلاصه پیکره بندی علوم انسانی، پیشنهاد می کند. پس، علم شناسی رجا، برخاسته از نظریه ی معرفت شناختی رجا است.

❓ علم شناسی، عنوانی در دسته بندی های مطالب طلوع مهر نیز هست. نگاه کنید.